

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Dei incomprehensibilitas omnimoda ab omni intellectu creato statuitur,
vbi de eius certitudine.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

gnoscibilis, sicuti & extrinsecus ei est terminus, per quem eius respectus cognoscitur. Etiam cognitio rei per ipsum abstractionem rei cognitio erit ab eius proinde comprehensione releganda: vel tandem, an ideo cognosci terminus debeat, quia respectus relatio sine extremis cognosci nequeat, quia sunt simul natura, & cognitione, ut verius Aristoteles aiebat: sic autem nec res, nec terminus extrinsecus visione, vel in altero videtur: sed necessario uterque simul videbitur. Solumque infertur visiones, seu cognitiones utriusque non esse separabiles; non autem ex maiori penetratione rei, & adaequatione cum eius intrinseca cognoscibilitate terminos eiusmodi extrinsecos esse cognoscendos. Sed dato toto nihil contra nostram illam doctrinam probat argumentum. Solum enim negamus sufficere ad comprehensionem rei totius, atque omnium, quæ ipsius sunt cognitionem satis ad comprehensionem non esse, cum aliunde, quam ex adaequatione cognitionis in representando, cum tota obiecti cognoscibilitate intrinseca haberi possit, licet ex hac adaequatione id haberi admitteremus: quod abnuimus: quia in causis realem ad effectus suos adhuc possibiles, respectum negamus.

7. Oppones secundo cum Vazq. comprehensionem corporalem, & quantitativam, cuius ad instar intellectualis cogitanda necessario, merendaque est) solum dicere, quod unum corpus totum intra aliud, siue nobilius, siue ignobilius continetur: ergo intellectualis comprehensionis solum erit, quod totum obiectum, cuiusque omnia illius representationes ambiantur, siue ea representatione tota cognoscibilis obiecti aequatur, siue non. Negatur facile consequentia: quia in re intellectualiter comprehensibili duplex, quasi quantitas est, alia quasi extensiva; alia quasi intensiva, ut diximus: ac proinde duplex in ea contenta, siue adaequatio cum duplici hac quantitate requiritur, ut ostendimus exemplo intellectualis comprehensionis qualitatis extensivæ, & intensivæ: quia, sicut in corporea quantitativa comprehensione nihil quantitatis extensivæ, ad quam solum esse potest, extra illam relinquendum est, ita ad intellectuale, nihil etiam, quasi intensivæ quantitatis, circa quam etiam versari potest relinquendum est, ut sit comprehensio: quin, si sola representatione quantitatis quasi extensivæ rerum eius comprehensio esse possit, simplex apprehensio abstractiva dubique de re quæpiam, cuiusque omnibus comprehensione contra omnium assentionem diceretur: imo & Deus de facto naturæ virtutis à nobis comprehenditur: cum possumus & Deum, & reliqua omnia coniunctim, & confuse universali cognitione concipere, & representare. Quod autem ea omnia, ac Deum distincte per illam non represententur non obest comprehensioni, si adeo strictè intellectualis comprehensio corporæ conditionibus merenda, alligandaque sit. Nam, licet hæc, cum plura coniunctim comprehendit, singula distincte non ambiat, sed confuse solum, & coarctatim eorum nihilominus comprehensio est: ut patet cum triticum pugillo continemus.

8. Obicitur tertio, Nullius creaturæ cognitio æquare potest cognoscibilitatem totam, quantumvis intimi obiecti, non solum naturaliter, sed supernaturaliter adhuc: ergo, si tota rei cognoscibilitas æquanda cognitione, eiusque representatione sit, ut eadæ comprehensione, nulla creatura, quantumvis infima, adhuc supernaturaliter, nedum naturaliter, ut omnes supponunt, poterit ab alia creatura, etiam suprema comprehendere: antecedens patet: quia infima etiam creatura cognoscibilis est ab omnibus creaturis intellectualibus, atque à Deo: omnium autem cognitionibus, præcipue Dei, nequit formaliter, aut æqualiter creatura illa, etiam suprema, adhuc divinitus, eam representare: quare neque eius cognoscibilitati omni æquare, eamque sua representatione exhaustire, & continere, ut patet. Respondetur facile ex dictis n. 5. de cognoscibilitate rerum intrinsecæ, & extrinsecæ à potentis cognoscitivis eius, earumque possibilibus cognitionibus extrinsecis desumpta. Huc æquare non debet, nec potest comprehensio cognitio, ut probat obiectio: secus intrinsecæ rei cognoscibilitati, qua de se res proportionatè ad suam perfectionem petit nobiliori, vel ignobiliiori cognitionis representatione percipi, iuxta dicta in nostræ sententiæ probatione. Ac tandem, ut plura sophistimata, contra nostram doctrinam quiescant: ne excidat memoria nos in comprehensivæ cognitione non requirere adaequationem

Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus I.

cum obiecto, eiusque veritate, & cognoscibilitate entitativam, sed intentionalem, & in representando, quæ optime in cognitione inferioris nota, quam obiectum, quoad entitatem reperiri poterit, ac sæpius reperitur.

CERTAMEN III.

Dei incomprehensibilitas omnimoda ab intellectu creato statuitur. Vbi de eius certitudine.

1. **P**RONUM est quicquid ex dictis cert. 2. erit ratione Theologica Dei incomprehensibilitatem absolutam, & omnimodam ab illo intellectu creato, creabileque in hunc modum ostendere. Comprehensio rei debet æquare in representando, non solum quidquid in obiecto, seu obiecti est, quasi extensivæ, seu clarius prædicatis obiecti, siue physice, siue metaphysice ipsum constituentibus, sed eius etiam intrinsecæ cognoscibilitati, & veritati: atqui nullà cognitio creata, è possibilibus adhuc, æquare potest in representando intrinsecam Dei veritatem, & cognoscibilitatem: ergo nulla creata cognitio possibilis potest esse Dei comprehensio: ac proinde Deus absolute, & omnimodè ab intellectu creato, & creabili incomprehensibilis est. Maior probata est cert. 2. consequentia est legitima. Minor probatur ex dictis eodem cert. Quia, cum veritas, & cognoscibilitas intrinsecæ rerum entis rationem metaphysicè consequatur, eo gradu, quo entis perfectio augebitur, veritatis, & cognoscibilitatis intrinsecæ dignitas, & perfectio accrescet, atque eo perfectiorem in representando cognitionem requirit: maxime, ut adamus eius veritas, & intrinseca cognoscibilitas per illam aequatur. Quod adeo verum est: ut ob rerum spiritualium entitativam perfectionem, ac subinde veritatis, & cognoscibilitatis intrinsecæ earum dignitatem, corporei sensus illam non æquare modo, sed illo modo attingere ex communis Philosophorum, & Theologorum sensu minime possint. Denique discursum totum Patrum recitatorum cert. 2. n. 2. & 3. auctoritas irrefragabiliter confirmat: præsertim Augustini quæstioncula illa de Trinitate, ubi ideo Deum à creatura incomprehensibilem esse, dicitur ait, quia non perfecte, nec plena notitia Deum, etiam dum Deum videt, contuetur, & loco recitatur ex c. 9. epistolæ 112. & de cognit. veræ vitæ c. 3. inuisibilem, pro eo, quod est incomprehensibilem esse ob eandem rationem aiebat. Reliqui vero Patres inuisibilitatem pro in comprehensibilitate Dei eadem ratione probant.

2. Quæ vero certitudine Deus incomprehensibilis absolute, & omnimodè ab intellectu creato habendus sit, his inter scholasticos est maior. Contententibus ex vna parte Nazquezio citata d. 52. de fide non esse; ex alia vero Soario d. illa 26. esse de fide, atque vnoquoque plures in suas partes trahente. Longissimum esset recitare testimonia, quibus esse de fide contenditur. Et quidem, quæ ex scriptura afferri possunt, vel Soarius ipse e re non esse fatetur sect. 2. ab initio. Quæ vero ex Patribus, si nito interpretandi acumen ita ex contextu, & intento Patrum enervarunt Vazquez citatus, & VVadingo d. 6. de Incarnatione. dub. 3. §. 1. ut non tantum roboris in eis maneat. Quod enim Augustinus serm. 38. de verb. Dom. ait. *Quis ergo oculis cordis comprehendit Deum? sufficit, ut attingat: si purus est oculus. Si autem attingit tactu quodam attingit incorporeo, & spiritali, non tamen comprehendit: & hoc si purus est. Et homo sit beatus contingendo corde illud: quod semper beatum manet, & est beatitudo perpetua.* Hic locus Augustini videtur pro hac re cumprimis vrgens. Sed tamen, si contextus legatur, inveniatur loqui eum de cognitione nostra Dei in via, & per species alienas habita: qua Deus attingitur, seu leuiter tangitur, quod de visione beata dici nequit: probaturque eam non comprehendere Deum à minori ad maius negatiue: quia nec oculus per species proprias obiectorum, suarumque facultati conaturales ea comprehendit: multo igitur minus intellectus per species alienas comprehendet Deum, imo comprehensionem

N 2 pro

pro visione Dei in se usurpat. Nam ait infra: *dolere nos debere, quod non comprehendamus, & impedimenta comprehensionis Dei amovere.*

3. Video aliorum etiam Patrum testimonia adduci: Epiphani, lib. 3. heret. 70. *Deus infinitis modis, & adhuc amplius incomprehensibilis est.* Ac infra. *Omnia quae ab ipso facta sunt infra ipsius gloriam sunt; sola autem Trinitas incomprehensibilis est.* Sed, licet incomprehensibilitas solius Dei propria, ac non communis illi cum entibus supernaturalibus stricta incomprehensibilitas, ut ab inaccessibilitate distinguitur propria Dei sit, alii loqui eum de incomprehensibilitate à nostro intellectu; id est penetratione mysterij illius per discursum, & acumen ingenij, etiam eius fide supposita (quod alia supernaturalia non habent) expedita, & facili solutio erit. Item dicitur Dei stricta incomprehensibilitas definita à Concilio Lateranensi, ut habetur cap. *Firmiter*, de summa Trinit. his verbis: *credimus, & confitemur unum esse Deum, infinitum, incommutabilem, & incomprehensibilem.* Vbi cum eodem modo incomprehensibilis, atque immutabilis definitur, sitque absolute immutabilis, etiam incomprehensibilis absolute definitur; sed redarguit acute Vazq. tum, quia eodem etiam modo ineffabilis definitur: cum tamen viribus naturae solum ineffabilis, proprio, & quidditativo physico nomine, licet nomine proprio metaphysico discursibus nostris, & cognitionibus abstractivis Dei partio, effabilis sit, ut ipse docet d. 57. c. 2. Tum etiam quia immutabilitas definitur in Deo etiam respectu sui; cum tamen incomprehensibilitas, respectu sui etiam, definitur nequeat: cum ex fide Deus se comprehendat. Falsolus d. 1. n. 3. definitam Dei strictam incomprehensibilitatem ab eodem Concilio putat, relato cap. *damaamus*, eod. tit. verbis hinc: *Credimus, & confitemur, cum Petro Lombardo (vique sententiarum Magistro) quod una quaedam res est incomprehensibilis quidem, & ineffabilis Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.* At Magister de comprehensione, & de incomprehensibilitate theologica, & stricta scholasticè egit: ergo stricta scholastica incomprehensibilitas definita à Concilio fuit. Sic etiam hoc capite, & verbis coniuncti iudicat Quiros d. 30. sect. 1. n. 12.

4. Et quidem acuta fuit observatio. Sed oportere eos, & Concilij intentum lectione, & meditatione examinare: atque insuper libros sententiarum evolueret, ut auide quaterent, & invenirent Petri Lombardi de Dei incomprehensibilitate sententiam, quam nobis citata distinctione referrent, ut, & ipsi, & nos merito conuinceremur nobisque, qui difficilius credimus, eam Magistri sententiam querendi casum laborem eximerent: euolui Magistri librum, & loca, ubi aliquid de Dei incomprehensibilitate ab intellectu creato agere posset, nihilque de Dei incomprehensibilitate stricta, & Theologica, siue ex instituto, siue ex nata occasione docuisse inveni, id solum in 3. d. 14. ait, animae Christi scientiam ad omnia extendi, atque diuinam: ac proinde omnia scire, quae Deus scit, non autem ea scire, sicut scit Deus. in 1. vero lib. d. 1. ubi de modis, quibus Deus eiusque incomprehensibilitate agit, in 4. d. 49. ubi de differentia mansionum in caelo, solum ait: inaequali perfectione, & claritate Deum à Beatis videndi. de comprehensione autem, vel incomprehensibilitate nihil. Quare pro Dei incomprehensibilitate stricta Petrus Lombardus in ea capitis *damaamus* definitione citari non potuit. Imò neque de ea in eo sensu tum ibi, tum in Concilio Lateranensi actum est: cum de ea nullus error tunc existeret, neque extitisset. Solum ergo citatur ibi Petrus Lombardus pro unitate omnimoda personarum, ac personarum diuinarum cum essentia, quae ibi eo Concilij capite definitur, contra eius impugnatores, qui tempore Petri Lombardi quibuldam distinctionibus inter haec excogitatis eam impugnabant.

5. Incomprehensibilis autem dicitur ibi, non ex sensu Petri, & stricta, de qua nunc incomprehensibilitate, sed vel discursu nostro per cognitiones abstractivas, & species alienas, habito: quo pacto Trinitas personarum inaccessibilis, imò, ne cogitabilis quidem seclusa reuelatione, est: vel pro inaccessibilitate prout antea negata fuerat ab Anomaeis, Begardis, & Beguinis: nempe viribus naturae pro hoc statu. Sicut legitime interpretandi sunt Irenaeus

lib. 4. c. 36. Deum incomprehensibilem dicens; subdit enim cap. 37. *Incapabile, visibilem se. & capabilem hominibus praestat: per sui nimirum visionem.* Et Damascenus 1. de fide c. 1. & 4. Licet Seraphim oculis Deum incomprehensibilem dicat, subdit tamen, *si cui voluerit reuelare*: vnde incomprehensibilitatem pro inaccessibilitate usurpat aperte; alioqui de potentia, & voluntate absolute Dei à creaturis comprehensibilem strictè contra obiectantes docet. Denique eodem sensu loquutus est Nazianzenus orat. 1. pag. 119. & orat. 36. 4. de theologia n. 66. ubi & Elias Cretensis orat. 34. 2. de theologia n. 9. ubi licet dubitet: an Angeli (& idem est de reliquis videntibus Deum) Deum comprehendant; nihilque eo numero definitur: alii n. 19. de Angelis, Deum comprehendere affirmat: atque hominibus Dei comprehensionem, ideo inter alia, datam negat, ut in laboris vitae huius premium feruaretur. Quare comprehensionem pro Dei visione manifeste usurpat, non strictè, & theologice, ut post hac ab scholasticis fuit usurpata. Explicandus item venit Anselmus c. 35. Monolog. dum impossibile reputans Dei scientiam à creatura comprehendi: ut viribus naturae solummodo loquatur.

6. Sed verò, licet ita haec habeant, ac proinde Dei incomprehensibilitas, strictè definienda non sit; alii qui eam negaret, pluraquam temerarius esset. Neque enim solis scholasticis cunctis, nemine dempro nullo autoritatis, aut rationis fundamento sese opponeret (quod plus satis temeritatis esset) verum communi Patrum, quorundam quidem grauissimorum expressio, aliorum vero virtuali, & implicito sensui, sententiaeque aduerfaretur. Expresse enim Augustinus recitatur certam. 2. n. 2. quaestiuicula illa 13. de Trinit. quia, & Angeli, & Beati reliqui plenam naturam Dei perfecte videre non possunt: ideo incomprehensibilem dici, atque esse docet. Pro qua etiam sententia, & ratione idem Augustinus epist. illa 112. c. 9. Ambrosium recitat, ubi nos eodem numero recitabamus. Idem ipsum dicebat Ambrosius à nobis recitatus ibidem n. 3. ex libro eius 1. in Lucam, Anselmus in Euangelium de transfiguratione. Math. 17. *Maiestatem suam caliginem scientiam nulla comprehendit.* Ne autem de scientia per discursum, & demonstrationem habita explicari posset, subdit statim scholasticè satis. *Latet in quadam obscuritate incomprehensibilitatis sua, nec cognosci potest à creatura, nisi in quantum vult reuelare.* Vbi quia cognitionis quantitatem à Dei voluntate necessario taxandam, & finitam fore ait, Deum incomprehensibilem praedicat. Clarius adhuc in id. 1. ad Timotheum. *immortalis, & inuisibilis, inuisibilis Deum esse ait: quia, licet à Beatis videri possit, secus comprehendendi.*

7. Primae eius rationi consonant Bernardus, & Laurentius Iustinianus citati à nobis cert. 2. n. 3. asserentes Deum à creatura comprehendendi non posse, quia creaturae cognitio creata, & finita necessario finita est. Denique Chrysostomus quinque illis hominibus contra Anomaeos, licet incomprehensibilitatem Dei saepe pro Dei inaccessibilitate viribus naturae usurperet, tamen, & pro incomprehensibilitate stricta contra eoldem usurpasse dubium mihi non est; cum non solum Deum à se videri, essentiret illi; sed & comprehendendi: tantumque ab ipsis quantum à se cognosceret Deum, ut de eis aiebat Hieronymus à nobis recitatus cert. 2. n. 3. quamquam, quia non ita omnes sine controuersia putant, & quia viribus naturae Anomaei loquebantur, Concilia quae contra illos definiunt Dei incomprehensibilitatem non definiunt. Beda tamen in illud 1. Ioann. 3. *Videbimus eum sicuti est.* expresse pro stricta Dei incomprehensibilitate stetit, sic effatus. *Promittitur nobis videre Deum. Nam comprehendere concedi non potest.* Denique Concilium Basileense sess. 22. damnat Augustinum de Roma asserentem, animam Christi comprehendere Deum. Quod si à creato intellectu absolute comprehendere Deum posset, non dammandus, sed laudandus potius foret. Licet autem eiusmodi Concilium definitionem nobis non faciat: alii, cum tot constiterit Patribus magnam valde Dei incomprehensibilitati absolute, & strictae, de qua loquimur, fidem facit: atque communem totius Ecclesiae expressam sententiam ea in re fuisse satis ostendit.

8. Idem, licet non incomprehensibilitatis voce, docuerit Patres, qui diuinitatem Spiritus sancti contra Arrium

rium ex illo 1. Cor. 2. *Spiritus omnia scrutatur etiam profunda Dei*, ita arguit pro Spiritu Sancti diuinitate Athanasius in Concilio Nilen. d. contra Arium sub finem; vbi *scrutari* idem, atque comprehendere significare vult: si- cuti, & Idacius clarus lib. contra Varimandum, Basiliius contra Eunomium, S. Thom. in eum locum. Vbi idem si- gnificari, & probari ait ex Sap. 7. *Vbi omnia proficere Spiritus sanctus dicitur*. Et primo quidem scrutati profun- da Dei tantumdem valere, atque penetrare, & compre- hendere certum est vocum proprietate est. Quod autem de comprehensione, & penetratione, seu scrutatione abso- lute dicta, ac sine addito *ex propriis viribus* loquantur est comperit. Cum enim comprehensio Dei ex propriis vi- ribus (quomodo creature exploratio impossibilis est) apertius Spiritus sancti diuinitate contra Arianos euince- ret, addere illud *ex propriis viribus* non oniterent, vt eius diuinitatem clarius ex eo loco monstrarent, si alie- nis etiam viribus, ac proinde omnino, & absolute à creato intellectu Deum comprehensibilem censerent. Huc etiam spectat illud Ambrosij recitatum à nobis cert. 2. n. 2. sub finem. *Nam quantum ad immensitatem Dei* (quoad eius intelligibilitatem) *quidam nobis modus* (terminus) *figitur contemplationis*: quia eo ipso pondere circumscribimur, (ne ipsum contemplatione ambire possimus) *quo creatura sumus*. Tertio idem implicite docuerunt Patres omnes à nobis recitati cert. 2. n. 2. & 3. aliterentes nullam crea- turam visionem quantumvis perfectam esse Dei plenam no- titiam, Deum integre, pleniter, seu plene perfecte, inte- gre, totaliter pro rei dignitate, aut, sicut ipse nouit, re- presentare. Denique pro stricta hac Dei incomprehen- sibilitate stant Patres omnes, qui teste Valq. 1. p. d. 37. c. 2. variis locis inuisibilem absolute Deum negant. Cum enim illum à Beatis videri certum ex scriptura sit, contra aperta à Deo Scripturæ testimonia negare non possent inuitibi- lem, nisi incomprehenibilem intelligerent.

QVÆSTIO V.

De ineffabilitate Dei.

X attributis Dei negatiuis nomine, quæ creaturam cognitionem concernunt, postremum eius ineffa- bilitas est, ac proinde eius examinanda: propria hic sedes.

CERTAMEN I.

Hæc de re Patrum, Scholasticorumque sententia.

Essenti propriè aliquid idem est, atque illud nomi- nibus alijs, vel alijs significare: id quod, & intel- ligationem loquentis, ac essentis de re, quam loquitur, sup- ponit, & capacitatem eam percipiendi, in eo, ad quem sermo, aut nomen dirigitur. Etenim nemo id, seu de eo, quod nusquam nouit, effari potest, cive nomen impone- re, vt alteri illud nomine, aut oratione significet: ne- que de illo cum eo, qui percipere nequit (ni amentia ver- set), sermonem habere, illudve ei nomine intrinsecare. Cum autem Deus tum ob summam ipsius excellentiam, tum ob ipsius excellentissimam ac creatis spiritibus supereminen- tem spiritualitatem, sensu corporeo percipi, adhuc abstra- ctius, nequeas, sit sane vt in eo, ad quem nomina Dei diri- gi locutione de eo possunt mens, ratio, atque intellectiua potentia necessarîo supponatur. Atque hæc quidem apud omnes certa, atque ex ipsis terminis nota.

2. Illud vero non æquè aptum omnes est constans: vnde scilicet desumenda, taxandaque sit impositionis, & signi- ficationis nominum magnitudo? ex qua incertitudine, atque inde orta opinionum varietate circa præsentem questionem sententiarum diuersitas nata est. Quidam enim

aiunt eam totam pensandam esse ex perfectione cognitio- nis in eo, qui nomen imponit; commotando tamen capa- citatem eius, ad quem sermo, aut voces dirigitur ad per- ciendum ea, quæ nos concepimus: effique significare vo- lumus: quandoquidem inter nomen imponentem, eoque videntem, nomina signa quædam, & Symbola sunt. Ita Anestodor. 1. summ. cap. 3. Henricus art. 73. summ. qu. 9. S. Thom. 1. contra gentes cap. 31. & 1. par. qu. 13. art. 1. Alex. 1. par. qu. 48. n. 1. Albert. in 1. d. 22. qu. 1. n. 5. S. Bonavent. art. 1. qu. 1. vbi etiam Ricard. corp. & ad 3. & Thom. de Argentina, Capreol. & Ballolis art. 2. conclus. 3. & 4. & Marfil. qu. 25. art. 2. Caiet. 1. p. qu. 13. art. 1. Ferrar. 1. con- tra gent. cap. 31. Nolter vero Valquez d. 57. c. 2. à n. 8. & cap. 3. e contra docet nomenclaturam significationem non ex perfectione cognitionis eius, qui loquitur, eoque alteri significat; sed eius, cui eis nominibus significatur esse pensandam. Vnde si is, cui aliquis loquitur, aliunde rem melius nouit, quam loquens ipsi, nomina perfectius si- gnificabunt: id quod exemplis multis ostendit, & ratione, quia nimirum loquens non sibi nomine significat, sed ei, cui loquitur, quique cum audit loquentem.

3. Hinc citati pro prima sententia docent à viatori- bus non posse nomen imponi, quod Deum quidditatiuè, & vt est in se, significet; posse tamen eiusmodi nomen imponi à Beatis, quia nimirum hi Deum, vt in se est, concipiunt, & vident, ac proinde ad illum significandum pos- sunt nomen imponere; secus autem viatores, qui cum vt in se est, non percipiunt. Cum autem significatio, vt diximus, audienti, siue relata ad audientem sit, Henricus expressius alijs ait: à Beatis, multoque melius à Deo im- poni posse nomen quidditatiuè, & vt in se est, significans; non autem à viatoribus, sed Beatis solum: id quod nec reliqui, qui cum ipso sentiebant negare poterunt. Val- quez verò contra censeat, non solum Beatos, sed & via- tores posse Deo nomen imponere, quod ipsum quidditati- uè, & sicuti est significet. Siquidem quouis nomine à viatoribus significetur, ex eo Beati, qui Deum clarè vi- dent sicuti est, ad quidditatiuè videndum excitabuntur. Refert pro se Scotum in 1. d. 22. qu. vnica. Okanum, & Gabrielem ibidem art. 3.

4. Vt autem clarius, ac sine vllo amphibologia: peri- culo nostram sententiam proferamus, circa illud primum dubium opinionem oportet præmittere. Censeo ergo cum Doctoribus primæ sententiæ: significationem nominum, iuxta perfectionem cognoscendi rem, ad quam significan- dam impostum est, in eo, qui ipsum imponit taxandam, metiendamque prorsus esse. Neque hanc veritatem pen- dere ex eo, quod voces, seu nomina conceptus nostros formales, ea imponentium significant, vt censeat Valquez c. 1. num. 1. fine. Etenim, licet res obiectas significant, eo- rumque ad placitum signa sint, eas tamen non aliter signi- ficare possunt, quam vt ex parte obiecti proponuntur, & representantur: quare aliter, quam eis obiectantur signi- ficari per voces, quæ, vt res ad placitum eorum signifi- cent, imponuntur, assumi ab imponentibus minime pos- sunt: Cum id, quod de re non percipiunt velle significare minime possint. Etenim, qui de Deo omnipotentiam solum cognouerunt: cum ad id, quod de Deo cognouerunt, significandum alijs Omnipotentia, vel omnipotentis no- men imposuerunt, ad alia quæ de Deo non nouerunt si- gnificanda illud instituire, nec voluerunt, nec velle po- tuerunt, v.g. Iustitiam, Immenstatem, Trinitatem; imò neque eis ad id significandum sibi vicissim vti possunt.

5. Quod autem tot exemplis adductis Valquez probat id solum profecto est: ex nominis vnus, quod de Deo di- citur, auditione, posse in eo, qui alia de Deo, vel Deum aliter, atque is, qui nomen imposuit, aliunde nouit ad eum aliter cognoscendum, vel alia plura de eo cogitanda, excitari aliunde posse: nimirum ex adseruatis à me actæ alterius aliunde habitæ de Deo cognitionis speciebus; non autem ex vi significationis nominum Omnipotentia: aut Omnipotentis. Confirmatur: quia alias his, qui plura de Deo prædicata norunt, imò omnia tam essentialia, quam attributalia, & personalia amplius omnipotens, quam iis, qui pauciora norunt, vi significationis intimaret: imò idem omnino quod prædicata Dei omnia: quod ipsum de quouis Dei nomine dicendum cum sit, ex dictis omnia Dei nomina synonyma forent: quod est & absurdum, & falsum apertè, alioqui iustitia est misericordia, Omnipotencia,

ORTEGA
In J. part
D Via